український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 4 (42) * КВІТЕНЬ 1996

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Заснований у 1897 році

Засновники - Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво ЛВ-№122

Головний редактор

о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:

о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,
о. Йосиф Будай, ЧСВВ,
о. Павло Мадяр, ЧСВВ

Літературне редагування та коректура Ігоря Скленара

Комп'ютерна верстка
Ольги Кузьмич

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 11.03.96
Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим.
Зам. 14

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер».
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 1995.

ЗМІСТ

Воскресіння день. Просвітімося, люди..... 1
Намір апостольства молитви на травень ... 3
о. Василь Й. Кундрат, ЧСВВ
Воскресіння 6
Молитва і диво 8
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Загадка пекла і раю 9
Лідія Купчик
Дослідження історії Української Церкви-наш спільний обов'язок 11
Синод Сирійсько-Малабарської Церкви .. 13
Спогади про пережите..... 14
Лідія Купчик
Зразковий християнин 17
Звіт діяльності бл. п. о. місіонаря Августина Діткуна, ЧСВВ..... 19
Наталя Назар
Пилат... 20
Ігор Скленар
"Краще здатися на волю Божу..." 21
Валерій Сагайдак
У цій рукотворній печері молитва ченців звучала ще 900 років тому... 24
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Чистота - найкраща чеснота 26
Іван Долинюк
Каже дитина, що бита... 28
Іван Долинюк
Тенденції сучасної Церкви 29
Вірш на болючу тему
Чого вчить горілка. "Наказ" прихильникам спиртних напоїв 30
Нам ще далеко до такого 31
Хор "Звук" 31
Іван Долинюк
Левко - книголюб..... 32

На обкладинці: Від'їзд в Єрусалим

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

ВОСКРЕСІННЯ ДЕНЬ. ПРОСВІТІМОСЯ, ЛЮДИ...

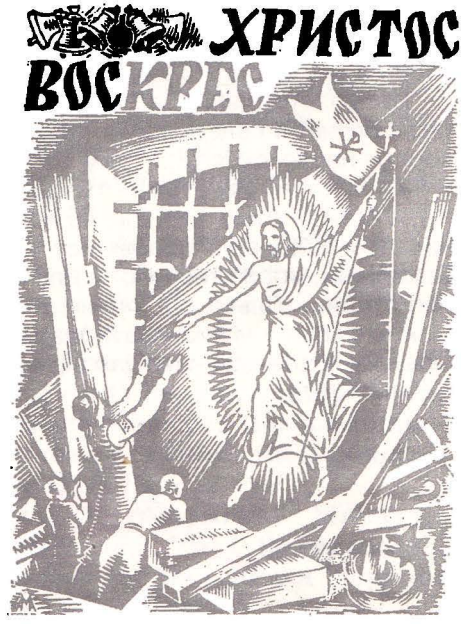

Найвимовнішим аргументом нашої релігії є таїнство Христового воскресіння. Воно є основною відповіддю усім противникам Господа - Месії по всі дні віку, і відповіддю нам самим.

1. Відповідь противникам Христовим

Духовний і політичний провід вибраного жидівського народу від самого початку засвідчив, що йому Христос Господь не до вподоби. Бо коли три царі питалися, де народився Христос, той новий Цар, то не лише Ірод, але увесь Єрусалим заворушився та стривожився. З одного боку чекали Месії, а з другого боку Його боялися. Та і цей провід, фарисеї та книжники, не прийняли вже наперед і свідчення Іванового, бо Іван їх іменує "гадючим кодлом" (Мт. 3, 7).

Фарисеї дійшли до того, що заперечували явні чуда Христові і це приписували князеві злих духів (Мт. 19). І тоді Господь Ісус говорить їм про знак пророка Йони, що був три дні в морі, а Син Чоловічий буде лежати стільки ж у гробі. Далі ще раз пригадує Христос про знак Йони (Мт. 16). Коли провіщає страсті і смерть, то завжди Христос додає, що воскресне. Це не лише було сказане противникам, але передусім учням. Також Христос замикає уста садукеям, що не вірили у воскресіння (Мт. 22). Євангелист Матей описує сам факт воскресіння Христового. Його в гробі нема, бо Він воскрес! У євангелиста Марка (гл. 8) теж жиди вимагають знаку з неба, але він їм не дасться. Про Воскресіння цей євангелист повідомляє словами юнака у білій одежі: "Він воскрес: його нема тут" (Мк. 16, 6).

Євангелист Іван подає ще один знак щодо воскресіння: "Зруйнуйте цей храм, то я його за три дні відбудую" (Христовий вислів). І це навіть послужило оскарженням на суді проти Христа. Противники добре розуміли значення тих знаків. Це бачимо на прикладі того, що вони веліли запечатати

гріб, адже Христос ще за життя явно говорив, що воскресне... І воскрес третього дня!

2. Відповідь нам самим

Христос від своїх учнів і послідовників дуже багато вимагає. Зректися батька, матері, майна, навіть самого себе. А до того взяти на плечі свій хрест та й ще за Ним іти.

Каже: "Коли ваша праведність не перевищить тої книжників та фарисеїв, то не зможете ввійти у царство Небесне". Теж вимагає шукати спершу Божого царства, а все інше його послідовникам додасться.

Крім цього Ісус вимагає й таке: коли око чи рука або й нога тягнуть тебе на злу дорогу, то їх необхідно позбутися.

Щодо ставлення до нам подібних, маємо їм прощати просто в безконечність і ще всебічно помагати та йти їм назустріч. Врешті, самих ворогів наших любити... Тому, не забуваймо, що Царство Боже здобувають тільки наполегливі і тільки ті, що стараються, увійдуть до нього...

А коли б Христос тілом не повернувся до нового славного життя і це нам теж обіцяв, в основному тим, що будуть користати з Пресвятої Євхаристії, кормитись Його тілом і кров'ю, то наша віра була б марна і непотрібна. Тільки під призмою воскресіння Христового і нашого ми можемо і повинні визнавати Христа та виконувати вимогливі Божі закони. Ось яку відповідь нам дає Христове воскресіння... Воскресіння день. Просвітімося, люди...

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Бажаємо усім нашим читачам, прихильникам, розповсюджувачам й усьому українському народові веселих пасхальних свят та доброї волі скористати з плодів Воскресіння!

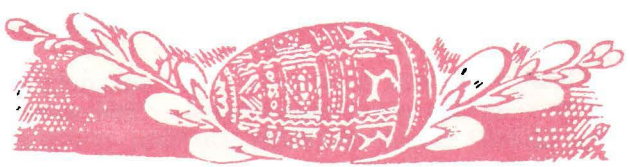

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ТРАВЕНЬ:

Загальний: ЩОБ УСЯ ПАРАФІЯЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЧЕРЕЗ ПОСЕРЕДНИЦТВО БОЖОЇ МАТЕРІ, СПРИЯЛА ГАРМОНІЙНІЙ ДУХОВНІЙ ОБНОВІ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Цей намір вимагає від нас таких справ: 1) парафіяльна діяльність; 2) посередництво Матері Божої; 3) гармонійна духовна обнова. Поміркуймо про це.

1. Парафіяльна діяльність

Вже з давніх-давен Церква поділяється на такі адміністративні одиниці (щоб можна було краще послужити вірним): митрополії чи церковні

провінції-області, єпархії та парохії. Ця, остання, - це найменша церковна одиниця. Нею кермує парох зі своїми співпрацівниками.

Вірні мають у своїй парохії хрестити дітей, вінчатися, відбувати недільні і святочні відправи, зокрема іти на Службу Божу, та й кликати пароха до хворого чи на похорон. Щодо сповіді існує повна свобода, і можна сповідатися парафіянам в інших церквах, щоб могли мати певну волю визнати гріхи і щоб не було святокрадств. Коли якесь таїнство чи щось інше вірні хочуть виконати в іншій парафії, то на це парох повинен дозволити.

При парохіях є ще різні братства та товариства. Парафіяни виконують розмаїті молитовні, добродійні та культурні діла. Коли парафіяни є цілком свідомі того, то справа розвивається, тим більше, коли сам провід парохії є у мудрих та второпних руках.

2. Посередництво Матері Божої

Вже здавна дотримуються того, що Пресвята Богородиця є мостом між небом і землею. Між Богом і грішними людьми. Останній собор визнав ще новий титул Богородиці - Мати Церкви. Коли Вона є матір'ю цілої Церкви, то й також і найменшої її частини - парафії. І про це нам не слід забувати. Тільки така парафія працюватиме належно, коли в ній будуть усі щиро почитати і призивати Пресвяту і Пречисту Діву Марію.

3. Гармонійна духовна обнова

Усе живе з плином часу старіється та нищиться. Таке теж діється в Церкві, зокрема в парафії. На Великдень господині білять, чистять і освіжують свої помешкання. Воно було б негарно, коли б господиня тільки вікна помила і вичистила, а всередині хати не замітала. Так і в парохії треба усе рівномірно оновити. По-грецьки ще кажемо "гармонійно". Хай оновляються і провідні кола парафії (духовники, співаки, паламарі, старші браття і члени братств) та самі парафіяни: старі, молоді й діти. Цьогорічного травня за це помолімося до Пресвятої і Преблагословенної Діви і Богоматері.

Місійний: ЩОБ ПРИКЛАД ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ ДОПОМАГАВ ЖІНКАМ УСПІШНО ВИКОНУВАТИ ЇХНЮ УНІКАЛЬНУ РОЛЬ В ЄВАНГЕЛІЗАЦІЙНІЙ МІСІЇ ЦЕРКВИ.

Цей намір настановляє жінок, щоб вони наслідували Пресвяту Діву і допомагали Церкві в ширенні благовістя. Це можна зробити такими способами: 1) старанням про побожність у родині, де жінка має дуже широке поле для праці; 2) працею в парафії і товариствах, як от Апостольство Молитви, Марійська Дружина, сестрицтва, треті чини і т.п.; 3) коли мами радо жертвують своїх синів і дочок на службу Господеві, а сини й доньки зі свого боку жертовно виконують службу для укріплення Царства Божого на землі.

Місцевий: ЩОБ ПРИНАЛЕЖНІ ДО УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА ВЕЛИ ХРИСТИЯНСЬКИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ.

Хто має безсмертну душу, той має обов'язок її спасти. У теперішніх обставинах об'явленої Богом релігії немає іншого способу для спасіння душі, як тільки провадити щире християнське життя.

До цього обов'язку є всі прикликані, а серед них і військо. Иого має сьогодні і вільна українська держава. Тому подаємо намір, щоб молитися за рідних воїнів та їхніх старшин.

Можна спасти душу та й ще освятитися у війську. От святі наші воїни покровителі: святий Юрій, Дмитрій, Севастіян і багато інших. Вони слухали земних царів, але ще більше небесного Царя - Бога, і навіть за Нього пожертвували своє життя та все, що мали.

У наших збройних силах нехай панує любов та згода між вояками. Старшини нехай за давнім військовим звичаєм козацтва та пізніших формувань, як українські січові стрільці, українська галицька армія та воїни української повстанської армії, вважали б старших наче як батьків і своїх рідних, а вояків - як синів. Необхідно, щоб у кожній армійській частині правили Службу Божу та була повноцінна священича обслуга. Дай, Господи, і Ти, Пресвята Богородице Покрово, щоб так сталося!

Покровитель на травень - Святий ЯНУАРІЙ (4.5).

Єпископ південноіталійського міста Беневенто. Загинув за віру разом з іншими мучениками у часи переслідування християн імператором Діоклетіяном. Мощі спочивають у місті Неаполі. Тутешні греки з 685 року почали організовувати два рази в рік урочисті походи на подяку Богу за охорону перед вибухом вулкану Везувій. Куди дивнішим є оживання крові святого, яка зберігається в окремій посудині. Щороку вона оживає у першу суботу травня, у день свята св. Януарія 19 вересня та у день відвернення вибуху Везувію (це було 16 грудня 1631 року). Тоді народ молиться, а передусім убогі жінки, кров оживає, і люди співають "Тебе Бога хвалимо". Так діється до нині. Святий Януаріє, моли Бога за нас!

НА СВІТЛИНІ: молебень на цьогорічній присязі молодих воїнів у м. Володимирі-Волинському. Правили о. Василь Зінько, ЧСВВ (посередині), священик УАПЦ та о. диякон.

ВОСКРЕСІННЯ

Свято Воскресіння Ісуса Христа радісне для нас тому, що припадає на початок весни, пов'язане з веселими народними традиціями та допомогає нам зустрітися у родинному колі. Але ця наша радість вартісна повністю лише тоді, коли має релігійну підставу.

В Євангелії св. Матея читаємо про ангела, котрий так сказав до жінок, які прийшли до гробу: "Знаю бо, що ви шукаєте Ісуса розіп'ятого. Нема його тут, бо він воскрес, як ото сам пророк". Жінки з великою радістю побігли сповістити Його учнів. (Мт. 28, 5-8).

Ця велика радість жінок переноситься і ширяться вже дві тисячі років серед людей цілого світу, як тільки-но дізнаються про Воскресіння Христове. Христове Воскресіння - основа нашої радості. Щоб ми відчули повноту цієї радості на собі, необхідно поглянути на Воскресіння Христове історичним методом. Дві дійсності є історично правдиві, настільки правдиві, що ні один солідний історик в них не сумнівається. Перша дійсність, що Ісус Христос був за єврейським календарем 14 або 15 нісана розп'ятий і похований у гробі Йосифа Ариматейського. Його смерть так потрясла учнів, що всі у смутку розійшлися. Друга дійсність, що, трьома днями пізніше, учні знову сходяться, бо Воскреслий Ісус, який жив і живе, знову і наново до них промовляє. Ці дві правди беззаперечні, перевірені історичними методами. Цього нам вистачить, щоб пізнати правду Христового Воскресіння.

Отже, ми не повинні роздумувати про те, що не знаємо жодних свідків Христового Воскресіння. Бо навіть великі історики бачать у цьому велику запоруку правди про Христове Воскресіння. Кажуть: "Коли б Ісус направду не воскрес, отже, коли б учні Його Воскресіння вигадали, були б також вигадали свідків Воскресіння, щоб їх вигадки легше ширилися". Маємо на це доказ в одному підкиненому апокрифічному листі, котрий з'явився біля 150 р. по Христі, а його автор дав йому назву "Євангеліє від св. Ап. Петра". Там наївним і драматичним способом описується, як відбувалось Воскресіння перед наочними свідками. Церква цей лист засудила, бо не потребує циганських вигадок для ширення правди про Христове Воскресіння. І, власне, ці обставини, що в Євангелії не розповідається про жодних свідків Воскресіння, доказують, що не маємо нічого спільного з вигаданою байкою, але з вірогідною дійсністю.

Ісусове Воскресіння не могло мати свідків. Бо воно не було видимим поверненням до Його попереднього людського життя, як це було,

наприклад, при воскресінні наїмського юнака, якого несли на цвинтар і якого Ісус воскресив на нарах, кажучи: "Юначе, кажу тобі, встань!" І мертвий підвівся та почав говорити. Ісус віддав його матері з оживленим тілом. Або у випадку дванадцятилітньої доньки Яіра, яка лежала мертва на ліжку, а Ісус Христос їй сказав: "Таліта кум" (Дівчино, встань). Одразу встало дівча з оживленим тілом, і повернув Він її батькові. Або як було з Лазарем, який чотири дні лежав у гробі. Ісус же казав відкотити камінь від гробу, помолився і крикнув сильним голосом: "Лазарю, вийди сюди!" І він вийшов, і повернув його з оживленим тілом сестрам Марії і Марті.

Ці воскресіння були видимими наверненнями до смертного людського життя. І були сприйняті людськими чуттєвими органами, тому й мали свідків. Але Ісусове Воскресіння не було оживленням Його розп'ятого тіла. Це була абсолютна переміна. Його тлінне тіло перемінилося на нетлінне, Його смертне тіло перемінилося на безсмертне, Його земне тіло перемінилося на духовне і прославлене, як говорить св. Ап. Павло (1 Кор. 15, 42), а така переміна не доступна людським відчуттям. Отже, Ісусове Воскресіння не могло мати наочних свідків, і ця правда опирається на двох вищезгаданих історично перевірених стовпах, а саме: справжня смерть Ісуса Христа та дійсні контакти живого Ісуса з учнями через три дні.

На цих двох непохитних стовпах опирається наше переконання про Христове Воскресіння, а на Христовому Воскресінні базується наша християнська віра, і то така велика, що св. Ап. Павло виголосив коринтянам: "А коли Христос не воскрес, то марна проповідь наша, то марна й віра ваша" (1 Кор. 15, 14). З цього випливає, що все, що Він тут на землі голосив - правда.

Правда, що Бог дійсно існує і що нас всіх любить, і що в Ньому живемо, рухаємося та існуємо, і що всі Йому можемо сказати "Отче наш".

Правда, що будемо щасливі на цьому світі, коли будемо шанувати Ісусову заповідь: "Любіться взаємно, як я полюбив вас. Дав я вам приклад. Наслідуйте мене. Перебувайте у моїй любові".

Правда, що на зберігання Божих заповідей дає нам Христос свого Святого Духа в Святих Тайнах, особливо у Службі Божій та Св. Причасті.

Правда, що молитвами, Святими Тайнами, Службою Божою, Добрими ділами, самозреченням і терпіннями розвиваємо у собі духовну красу і стаємо щораз гіднішими вічного життя у Бозі.

Правда, що наша смерть не буде дефінітивним (остаточним) закінченням нашого життя, але буде тунелем до нового, вічного життя в Бозі.

Скажіть, якщо все це правда, то чи може правдивий християнин бути безнадійно зухвалим у своєму житті? Чи це не мотив до правдивої радості? А, зрештою, чи глибока віра не наповнює правдивого християнина радістю і щастям?!

Погляньмо... Кілька місяців тому, на другому каналі Угорського ТБ відбувалася імпровізована розмова спортивного репортера з молодою спортсменкою Неллі Куман, яка здобула золоту медаль на світовій першості в Будапешті. Репортер запитав: "Що Ви ставите на перше місце у своєму житті, спорт?" "Ні, не спорт", - відповіла володарка золотої медалі. "Так, тоді чоловіка?" "І не чоловіка". Здивований, зацікавлений репортер питає:

"Тоді, що ж?" І вона відповідає: "На першому місці маю Бога, на другому - чоловіка, а на третьому - спорт". Вражений репортер запитує: "А чоловік про це знає?" "Так, знає, - відповіла вона. - Він також має на першому місці Бога і надіюся (при цьому посміхнулась), що на другому місці має також мене". І потім продовжила: "Не знаю, чи ви вірите, але спробуйте разом з Богом. Він вам завжди допоможе і завжди обдарує радістю". При цих словах, на її обличчі, можна було побачити радість із життя.

Бачите, як глибока віра може наповнити і сучасну людину правдивою радістю життя.

Прошу вас про молитву до воскреслого Христа, про дар глибокої віри, і це ушляхетнить не тільки нашу Воскресну радість, але й нашу радість із життя.

о. Василь Й. КУНДРАТ, ЧСВВ

МОЛИТВА І ДИВО

Щира подяка безмірному Божому Милосердю, Матері Божій, апостолу Юді Тадею за те, що повернувся мій дворічний синочок. 30 вересня 1995 року він безвісти пропав о шостій годині вечора. Пошуки рідних, сусідів, міліції з собакою були безуспішними. А на ранок другого дня, близько 7 години його побачили на городах недалеко від дому.

Де б не був син протягом цього часу, ми віримо, що Божа опіка перебувала над ним.

КОНДЮХ Марія,
с. Стрептів на Львівщині

Після обітниці складаю сердечну і прилюдну подяку Пресвятому Серцю Ісусовому і Пресвятій Діві Марії за цю велику ласку, що після інфаркту я жива і здорова, та що власність повернулася без втручання суду. Також сердечно дякую за інші ласки, одержані від Пресвятого Серця Ісусового і Марії, Матері Божої. Раджу усім, які мають якісь труднощі або чогось потребують, відмовляти дев'ятницю до Божого милосердя або дев'ятницю до Пресвятого Серця Ісусового за випрошення ласк. Одну із дев'ятниць я закінчувала, а іншу - починала. І Господь вислухав мої молитви.

Вступила до Апостольства Молитви. Бачу, що Господь і надалі розв'язує усі мої труднощі. Нехай на цілому світі буде люблене і прославлене Пресвяте Серце Христа Спасителя та Матері Божої.

Також після обітниці складаю сердечну подяку св. апостолові Юді Тадею за допомогу від влади у моєму, зовсім нелегкому житті та безвихідному становищі. І сердечно дякую за інші ласки, які я вимолила, проказуючи дев'ятницю до св. Юди Тадея. У критичні моменти життя раджу усім молитвою звертатися до цього св. апостола. І він допоможе.

Вікторія З., м. Львів

ЗАГАДКА ПЕКЛА І РАЮ

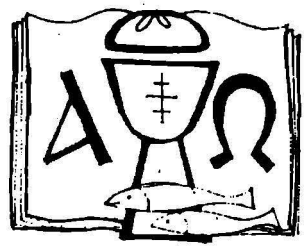

"У ваших руках життя і смерть, у ваших руках благословення і прокляття. Вибирайте життя!" Так говорив Господь неба і землі, коли через Мойсея проголосив закон - десять Божих заповідей, від виконання яких залежить щастя чоловіка на землі і його пекло чи рай тут та у вічності.

Якщо Бог вирішив створити чоловіка подібним до себе, то мусів його зробити і відповідальним, принаймі співвідповідальним за долю цього світу. Тому Христос всі десять заповідей виклав в одному реченні: "Робіть людям те, що бажаєте, щоб вам люди робили". Кому є добре, коли обкрадають, б'ють, позбавляють честі, здоров'я, родини? Щоб ми у своєму ближньому бачили самих себе, треба не забувати свого спільного Батька, пам'ятати, що ми не самі і не зі своєї сили існуємо у цьому великому світі... А коли побачимо свої труднощі, своє безсилля, старіння і смерть, можемо піднести "очі вгору, звідки приходить наше спасіння".

Кожен чоловік дуже скоро переконається, що це ми, люди, творимо пекло і рай на землі. Хоч земля, небо, сонце, зорі, ліси, поля, море і всі творіння - діло не наших рук, але все це ми можемо використати на добре і на зле, на наше щастя і нещастя. Згадаймо хоч нами прожите останнє століття, яке можемо назвати століттям Антихриста, бо ще ніколи люди не говорили стільки неправди, ще ніколи так не було чути усюди фальшивих обітниць про "близький рай" з усуненням всіх обмежень для похотей тіла, лише щоб остаточно і рішуче відвернутись від Бога, винищити всі ті людські істоти (класи чи раси), які нам ще заважають, і змусити природу без жодних обмежень віддати нам усі свої ресурси, все своє багатство... Що буде потім, "брехун і отець брехні та чоловіковбивця" ніколи не говорив, але все одно привів людство до того самого стану, коли ще перший змій позбавив раю наших прародичів. Ще ніколи людство не порушувало так жахливо усі Божі закони, не вбивало так жорстоко стількох невинних людей, не позбавляло їх рідних домів, садів-виноградів і всіх надбань їхніх рук. Ще ніколи не було знищено так багато родинних вогнищ, ніколи школи разом з університетами не виливали стільки брехні і всілякого бруду у душі дітей та молоді, ніколи так жорстоко не занедбували усі прекрасні дари природи, ніколи ще довір'я до людини не впало так низько, бо вже не на словах, а на ділі "чоловік чоловіку ставсь вовком". А чи прийшов отой ревно обіцяний і отой гаряче очікуваний рай?

Якими щасливими можуть вважати себе ті люди, які все те пережили і знову на досвіді переконались, що брехливі обітниці Антихриста ніколи не збуваються! Але чи цілком переконались? Не так легко відмовитись від земного раю, який дає все ні за що, і який дає сьогодні, а не завтра.

Сатана-антихрист поки-що не вмер, не згинув. І він продовжує свою людиноненависницьку політику. І продовжує брехати. А брехню завжди легше слухати, ніж жорстоку правду: "Я дав вам усім життя! Чи не правда?

У вас був дешевий хліб, легка наука, спокійне порушення всіх моральних і Божих законів, і вам не треба було нікого боятись. Вас не мучила совість, вам не треба було йти до сповідальниць, думати і звертатись до страшного Бога, про якого написано, що "страшно впасти в руки Бога живого". А те, що мільйони людей мусіли вмирати з голоду, що інші мільйони вмирали жахливо і від несправедливих судів, що ми взяли в руки смертоносну зброю, яка може декілька разів за одну годину знищити ціле людство... це лише випадково і так, мимоволі... ми всіх не думали заморити голодом, чи остаточно погубити від смертоносної радіації. А, зрештою, про це багато не думайте, бо стратите спокійний сон. А до Бога і далі не звертайтесь, бо Він може засудити ваше лінивство, безсердечність, що ви нікого не пожаліли і ні за кого не заступались, і вашу нечесність, бо ви хочете жити за чиюсь працю, чиюсь недолю, чиїсь несправедливо награбовані маєтки, хоч це може були ваші батьки або мами..."

Чи може ви і тепер ще не знаєте, хто був той Антихрист, і чому йому вдавалось будувати такі великі держави, вести такі жахливі війни, морити голодом цілі народи, в газових камерах перетворювати у попіл людське тіло, переселювати мільйони людей до країв вічної мерзлоти, а несвідому молодь змушувати співати хвалу земним богам, бо вони принесли правдиве щастя на землю? Чи то не той саме вічний ворог Бога, який вже під час сотворення сказав: "Не буду служити Всевишньому, а поставлю свій трон побіч Божого (чому не вище?), і буду йому подібний".

"Але Бог міг і не допустити його бунту!" - скажете ви. Так, бо тоді на землі не було б ніякої боротьби, але теж і ніякого раю чи пекла. І ми тепер з вами ні про що б не сперечалися, ні на кого не нарікали, нікого не боялись і нічого від життя не чекали. Тоді б можна спати без кінця, довго, не знати, що таке докори сумління, але і не знати, що таке радісне життя з Богом в одній прекрасній родині, яка бореться, молиться, любить, живе радістю і надією, і кожної миті наближається і до земного, і до небесного раю! Гори гарні тим, що біля їх підніжжя простягаються загадкові долини, а чоловік тим, що покидає лікарню, бувши при смерті, і вже лише тоді пізнає усю вартість людського життя.

Ви самі можете будувати свій земний і небесний рай; вам "такою мірою відміряють, якою ви міряли іншим"; прощайте ви і тоді буде прощено вам; "милосердні милосердя зазнають" - у цьому всьому найбільше щастя і повнота вашого життя. Будьте певні, якщо ви любите царство миру і доброти тепер, ви вже в нього вступаєте сьогодні і навіки! Але вам треба триматись Того, у Кого слова "життя Вічного!"

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

Коли хочеш стати моїм учнем, відрікайся від себе самого. Коли хочеш набути щасливого життя, погорджуй життям дочасним. Коли хочеш дійти до високої слави в небі, впокоряйся на світі.

Коли хочеш зі мною панувати, неси хрест зі мною. Бо одні тільки слуги хреста знаходять дорогу до життя і правдиве світло.

Тома Кемпійський "Наслідування Христа"

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ - НАШ СПІЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Ось минув уже третій рік, як у Львові діє Інститут Історії Церкви. Широка громадськість, особливо науковці і студенти, мали можливість користати з чотирьох "Берестейських читань", зініційованих і проведених Інститутом з нагоди 400-ліття Берестейської унії. Вже виданий збірник матеріалів Перших "Берестейських читань", готуються до друку наступні збірники.

Чимале зацікавлення як в Україні, так і у світі викликав "Ковчег" - перший виданий у післявоєнній Україні збірник статей з церковної історії. Він підготовлений і виданий Інститутом Історії Церкви разом з Інститутом історичних досліджень Львівського державного університету ім. Івана Франка. А спонсорували видання збірника діти о. Петра - Омеляна Кордуби і Софії Кордуби з Калинських, які загинули на засланні в Сибіру.

Я ж хочу розповісти дещо про основну роботу Інституту Історії Церкви, малопомітну для стороннього ока, але дуже кропітку й напружену. Нагадаю: ІІЦ створився як наукова інституція для дослідження конкретного історичного явища - підпільного життя Української Греко-Католицької Церкви у 1946-1989 рр. Як вдалось вистояти Церкві, яка незаконно й насильно була позбавлена права на легальне існування і майже пів століття переслідувалась і нищилась? Як вдалось не лише зберегти віру, вірність своїй Церкві, а й плекати нові покоління священиків і ченців? Щоб відповісти на ці та подібні запитання, беруть інтерв'ю згідно із спеціально розробленою методикою у багатьох людей: єпископів, священиків і членів їх сімей, ченців, мирян, а також тих, хто спостерігав підпілля ззовні або за своїм службовим становищем мав обов'язок боротися з ним. Опитано вже сотні й сотні людей. Перед дослідниками постає широка історична панорама. З одного боку - це конкретні факти жорстоких репресій, поламані людські долі, понівечені, а то й винищені цілі священичі роди, терор проти монахів і віруючих католиків та різноманітні способи протистояння цьому. З другого боку - це численні свідчення високої духовності, відданості Богові і національним ідеям, стійкості, мужності і жертовності як священослужителів, так і мирян. І це наша історія, яка є нашим болем і разом з тим нашою славою!

Працівники ІІЦ не раз мають нагоду спостерігати, як проста, але глибока і правдива духовність тих, у кого брали інтерв'ю, зворушує іноземних журналістів, зокрема акредитованих у Ватикані, які вважаються пересиченими "ватиканістами", яких, здавалось би, годі чимось здивувати.

В процесі досліджень значно розширились рамки історичного об'єкту, оскільки пам'ять людей сягає давнішого часу, майже початку століття, і вони вдячно описують тих, хто закладав підвалини духовності, релігійності і стійкості нашого народу.

Також виявилося неможливим провести чітку межу між католицькими і православними священиками та мирянами. Багато католицьких священиків, яких примусили прийняти московське православ'я, вважали себе й надалі католиками і так орієнтували своїх парафіян. З легалізацією УГКЦ вони повернулись до неї. Також немало священиків, які закінчили православні семінарії, є зараз священослужителями Католицької Церкви. Їхні спогади фіксують і факти легального релігійного життя в Україні, і різні приховані, глибинні явища. Чимало невизначеності зустрічаємо серед мирян, які іноді кілька разів змінювали свою приналежність до тієї чи іншої Церкви. Прагнемо записати всі щирі й правдиві розповіді, оскільки усні свідчення є незамінними при аналізі ментальності, організаційної структури і буднів різних релігійних спільнот (як католицьких, так і православних). А все це - складові частини історії Української Церкви XX століття.

Та час працює проти нас. Щораз більше подій та імен стираються з пам'яті. Відходять з цього життя люди, а разом з ними і безцінна інформація. Відійшли до Господа вельмишановні наші оповідачі: Владика Филимон Курчаба, о. Володимир Маркевич, о. Роман Чайковський, о. Стефан Скробач, о. Герман Будзінський, о. Юрій Янтух, о. Орест Гуглевич, о. Олександр Оришкевич, о. Володимир Сухий та інші, багато преподобних сестер і дружин священиків, високодуховні мирянки Емілія Дудар і Олена Юрчинська, жертовно віддані католицькому підпіллю Стефанія Жмінковська та Варвара Іленько.

Ми глибоко сумуємо за ними, але й дякуємо Богу, що у нас залишились касети із їхніми голосами та безцінними спогадами.

Не сприяють дослідженням і побутові обставини нашого життя. Не раз багато енергії і часу працівники ІІЦ витрачають намарно, то не застаючи оповідача вдома, то через його погане самопочуття або велику заклопотаність, а то й через байдужість до дослідження історії Української Церкви.

Але не маємо права зважати на перешкоди. Беручи до уваги вік найбільш поінформованих осіб, стоїмо перед небезпекою втрати багатого інформаційного і духовного спадку. Отож, мусимо працювати, не покладаючи рук.

Ми дуже вдячні усім, хто усвідомлює важливість нашої праці і допомагає нам як своїми спогадами, так і корисними порадами. Зокрема, висловлюємо щиру вдячність о. Дам'яну Богуну, ЧСВВ, о. Володимиру Сеньківському, о. Павлу Брицькому, о. Миколі Царику, о. Володимиру Харині і о. Степану Харині, о. Антонію Масюку, ЧСВВ. Окремо хочемо подякувати за велику поміч отцю-декану Василю Говгері і його дружині Марії та о. Богуславу Гункевичу і його дружині Богдані, які не лише вказали на багатьох цікавих оповідачів у різних районах Львівщини, а й власним транспортом допомогли до них дістатись.

Чималу поміч надають нам діти і внуки священиків, серед яких хочеться особливо відзначити п. Євгена Вахняка, п. Оксану Головід, п. Мирославу Квасневську, п. Дарію Коваль, п. Олександру Комаринець, п. Зиновія Лончину, п. Яромиру Коцюбу-Терех, п. Марію Ратич, а також дітей о. Миколи Землинського.

Та найбільшу частину наших оповідачів становлять звичайні миряни, тисячі яких хочемо опитати. І дуже тішимось, коли знайомимось з такими людьми як Софія Суха, Анастазія Рогуля, Василина Дзюбан, Адам Мороз, Софія Кирик, Мирослава Лозинська, Ярослава Заневчик, Марія П'ясецька та багато інших, які завжди твердо тримались своїх релігійних і національних переконань, мужньо обстоювали права Католицької Церкви, а тепер допомагають нам у дослідженнях. З вдячністю схиляємо голови перед цими людьми.

У четвертий рік своєї діяльності ІІЦ прагне ще більше активізувати збір інформації як про всі аспекти життя УГКЦ в підпіллі, так і про загальний стан релігійного життя в умовах комуністичної держави. Уклінно просимо ділитись своїми споминами про події, пов'язані із життям Церкви, про відомих Вам церковних діячів і їхні долі, про формування релігійного світогляду та збереження його в безбожній і репресивній системі. Цим Ви зробите свій внесок у благородну й корисну справу - дослідження правдивої історії Української Церкви.

Лідія КУПЧИК, інтерв'юер ІІЦ

P.S. *ІІЦ знаходиться в монастирі по вул. Винниченка, 22; тел. 79-85-96.*

З ПОТОКУ НОВИН

Синод Сирійсько-Малабарської Церкви

"Гідне подиву свідчення єдності Церкви", - цими словами кардинал Акілле Сільвестріні, префект Східної Конгрегації, окреслив значення Синоду Єпископів сирійсько-малабарської Церкви з Індії, що розпочався у Ватикані 8-го і тривав до 15-го січня.

Сирійсько-малабарська Церква - це одна з католицьких Церков Східного обряду, а свій початок вона бере ще від святого апостола Томи. Своїм корінням вона сягає халдейського обряду Месопотамії, який з бігом часу зазнав сильних впливів латинської Церкви. А Малабар - це назва південно-західного узбережжя Індії, що майже повністю відповідає штатові Керала. Католики, які проживають у цій частині Індії, належать до трьох різних обрядів католицької Церкви: сирійсько-малабарського, маланкарського та латинського. Сирійсько-малабарська Церква налічує там приблизно 3 мільйони вірних, розподілених у 12 дієцезіях, та 200 тисяч вірних у 9 дієцезіях діаспори.

У Синоді, який очолює їхній верховний архиєпископ, кардинал Антоні Падіара, взяв участь 21 єпископ. Звичайно Синоди сирійсько-малабарської Церкви відбуваються кожних 6 місяців у Індії, а цим разом індійські Владики провели його у Ватикані.

Папа прийняв єпископів сирійсько-малабарської Церкви на окремій аудієнції та у своєму слові згадав минулі й теперішні труднощі цієї давньої Церкви, яка входить у велику сім'ю східних католицьких Церков. Згадаємо, що крім католицької, існує також і православна сирійсько-малабарська Церква. Стосовно теперішніх труднощів, Святіший Отець наголосив на потребі церковної єдності, яка є плодом молитви і вимагає великих зусиль.

Радіо Ватикан

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

Сестри Веньямини, по світськи Володимири Марцінковської, сестри згромадження сс. Пресвятої Родини УГКЦ

(Продовження. Початок у № 1, 2, 3 за 1996 р.)

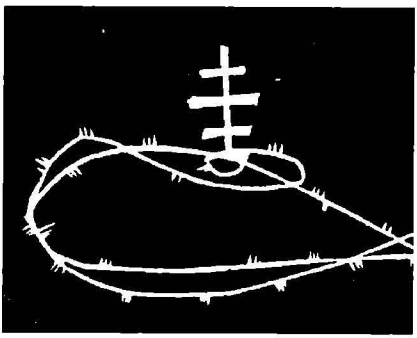

Сестри стали ходити на роботу. Якось виїхав надовго старший комендант, і Лук'яненко залишився сам. Не міг простити сестрам давню образу, коли не вдалось йому підселити в наш барак свого донощика, і почав переслідувати сестер.

Одного разу підстеріг нас, коли ми пішли в друге село купити картоплі і подзвонив, щоб нас там затримали. Село було на іншій стороні гори, на віддалі більше 5 км, і ми не встигли повернутися, за що він оштрафував кожну з нас на 100 крб. Щоразу чіплявся до с. Андреї, що лозунги в бараці не так написані, що ми щось не так зробили, не те сказали. А мене три місяці викликав щовечора на допити, так що я ледве вже по світі ходила - вдень робота, пів ночі - на допитах. Прислали йому на допомогу слідчого, "землячка" з Львівщини, який теж брав участь у допитах. На щастя, сестри працювали з його жінкою і при нагоді розказали їй про ті знущання. Видно, вона його спам'ятала, бо вже більше сестер не викликав.

Наступного літа сестри вже знали людей і начальників, знали, до кого звернутися у своїх справах. На зароблені гроші купили дрова і все необхідне, викорчували ділянку землі, щоб посадити картоплю, в бараці викопали яму, щоб мали її де зберігати. Стало трохи легше жити, головне, не так мерзли. Хоч у бараці вода замерзала, як і раніше, але біля кухні вже можна було зігрітися. Щоб вижити в тих обставинах, треба було дуже багато працювати.

В неділю ми ходили в кущі берізок, які росли між горами, і там молилися, читали і відпочивали. Одного разу під час духовного читання з гори просто на нас вибіг великий сірий пес, зупинився на віддалі кількох кроків і пильно на нас дивився. Ми не зразу зрозуміли, що це сибірський вовк, а як зрозуміли, то зі страху не могли промовити ні слова. Боялися навіть пальцем ворухнути, чекаючи, що кинеться на нас; але він, постоявши кілька хвилин, погнав далі, а ми ще довго не могли отямитися. Після того ми щоразу озирались, чекаючи вовків, але далі продовжували ходити в берізки молитися, бо в бараці завжди були якісь перешкоди.

З нами на засланні жила одна українка родом з Житомира. Під час німецької окупації вона вчилася у Львові в консерваторії. Вона вийшла

заміж за бурята, інженера-золотодобувника. Коли він довідався, що привезли сестер з України, то послав жінку, щоб запросила нас до себе. Як прийшла вона вперше і заговорила до нас по-українськи, сестри заплакали... Коли ми прийшли до них, застали стіл, обставлений багатьма стравами. Її чоловік сказав, що радий зробити своїй дружині приємність і познайомити нас з місцевим начальством.

З того часу ми з тою родиною перебували у приязних стосунках. Діти приходили до нас на роботу і вчились по-українськи говорити. Родина приходила до нас на Свят-вечір і на Великодні свята на свячене. Пані Віра гарно колядувала і співала церковні пісні по нотах. Її чоловік допоміг нам дістати ліжко, щоб не спали на нарах, і ще поміг купити багато речей, потрібних для життя, яких нам не дозволили привезти з собою.

Щонеділі писали сестри в Москву, щоб пояснили причину нашого заслання, але жодної відповіді не було. Час від часу приїжджали начальники з області, навіть з Москви, перевіряли і допитували, і заставляли розписатися, що ми добровільно хочемо залишитись на все життя на Забайкаллі. Сестри, звичайно, відмовлялися підписувати такий документ, тоді вони кричали, лаялись, тримали довго по одній за замком або гнали пішки до Кири, а це більше 20 км (а хтось з них супроводжував на коні). Однак сестри того документа не підписали.

В кінці липня 1952 року Івана Лук'яненка перевели в інше місце, а на його місце приїхав інший офіцер, прізвища якого я не пригадую. Сестра Андрея далі ходила за всіх розписуватись, але на допити викликали вже менше, тільки тоді, коли приїжджали з області. Сестри вже всі чотири працювали, знали більше людей і заслужили в них довір'я.

Начальник пошти, Сокоренко Ліда, дочка лікаря, жінка легкої поведінки, спочатку була дуже проти нас налаштована. Але з часом, коли ближче нас пізнала, порозмовляла з нами і побувала в нас дома, змінила не лише ставлення до нас, але й своє давнє життя залишила. Приходила часто до нас у вільні від роботи години. На роботі, дивуючись, питали, чому вона так змінилась. А вона відповідала: "Як люди можуть так жити, то чому я за їх прикладом не можу?"

Сестрам матеріально стало легше жити, вже не голодували. Але з духовним життям далі було трудно. Нікого зі священиків поблизу не було, а виїжджати категорично заборонялося. Коли я мала хворе вухо, і то не дозволили поїхати в область, а направили до лікаря, що оглядав хлопців-призивників. Таким чином ми п'ять років були позбавлені і Служби Божої, і Святих Тайн. Переписувались ми з сестрами служебницями, яким було набагато краще, а головне, мали духовну поміч. Були поблизу них священики, такі як о. Колодій, о. Розумійко і багато інших - а в нас не було нікого. Але ми молились про Божу поміч і часто відчували піклування Матінки Божої та отримували Її допомогу.

Одного разу приходить до нас пані Віра і розповідає, що була в Читі та, стоячи в черзі, познайомилась зі священиком, який нас знає. І подає нам адресу Впр. о. Юрія Янтуха. Тоді її чоловік з начальником копальні допомогли с. Андреї виробити дозвіл на поїздку до лікаря-окуліста і під цим приводом с. Андрея поїхала до Чити, щоб там, вдома у знайомих українців, зустрітись з о. Янтухом. Однак подорож виявилася невдалою. Після сильних дощів почалась повінь, дороги залило так, що не було

змоги їхати, і с. Андрея змушена була затриматись серед степу в якійсь хаті, а потім перебралася в гостиницю, переповнену подорожніми. Харчів не було. С. Андрея змокла, перемерзла, зголодніла, а ще будучи хворою на шлунок, сильно заслабла. Помогти було нікому, лікаря не було. Повінь змусила всіх, що затрималисъ в дорозі, добиратись пішки у своєму напрямку, бо надіятись не було на що. Один чоловік з копальні Любавінськ виїхав з с. Андреєю, пообіцявши, що поможе їй в дорозі. Але, побачивши, що с. Андрея хвора, залишив її, не сказавши нічого. С. Андрея дуже молилась до Матері Божої, бо була у безвихідному становищі, поки врешті якийсь молодий шофер змилосердився і допоміг їй добратись до Чити. Таким чином с. Андрея добиралась у Читу більше місяця. Приїхала туди дуже хвора, але знайшла своїх людей, які покликали о. Юрія з станції Нової, де о. Юрій жили. С. Андрею трохи підлікували.

А тим часом сестри в Любавінську не знали, що з с. Андреєю сталось в дорозі під час такої великої повені і дуже журились. Через якийсь час п. Віра їхала машиною в Дарасун до родичів, і ми дуже просили, щоб розвідала про с. Андрею. Пані Віра поїхала в Читу і привезла с. Андрею, хвору, але щасливу, бо ми вже знову були разом. С. Андрея розказувала, як живуть наші засланці в Читі і о. Юрій на станції Новій.

Я тим часом лежала важко хвора і не могла заробляти на життя. Трохи стало трудно, бо повінь ушкодила дороги і менше доставляли харчів. Але згодом все внормувалося. Одного разу, прийшовши на роботу, ми не застали свого дому - провалився в шахту. Добре, що то сталося вночі, коли нікого не було. Виділили другий дім, що будували для начальства.

До всього з часом звикаєш, і ми звикли до тих обставин, хоч як хотілось додому, до своїх - от хоч би поїхати в Читу...

1954 рік

У травні знову змінили коменданта. До нас приїхав комендант на прізвище Ігуменов. Часто приходив до нас поговорити на різні теми. І все обіцяв, що нас відпустить, була би тільки відповідна постанова. Не раз жартував: "Я тут над вами ігумен, а як колись буде?" Ми йому теж жартома відповідали: "Колись ми над вами будемо..."

Якось с. Андрея попросила коменданта, щоб дав дозвіл нам з нею поїхати в Читу. Подумав трохи, але дозволив, тільки просив, щоб взяти з роботи довідку, щоб ніхто не затримав. Нам видали довідки з роботи, ми взяли направлення у лікаря і виїхали в Читу. Доїхали до Кири, а далі транспорту нема, нічим їхати (а бажаючих їхати багато). Переважно шофери машин, на яких привозили товари у магазин, вертаючись, підвозили людей, щоб собі підробити. Правда, це було дуже небезпечно - траплялись різні випадки, навіть вбивства. Але вибору ми не мали... Нам порадили їхати до Хапчаранги. І справді, звідти на другий же день ми виїхали в Дарасун. Дарасун - курортне місто, з якого вже можна добратись до Чити автобусом.

По дорозі на автостанцію зустрічає нас наш комендант. Каже: "Дівчата, я вже вас виглядаю тут кілька днів. Щоб ви не думали втікати!" Я йому відповідаю, що ми таки зібралися тікати. "Куди?" - питає. "В Монголію", - відповідаємо йому. "Чому в Монголію?" - допитується. "З-під ринви та й на дощ", - кажемо. Почервонів він, але видно було, що жаліє через те, що нас відпустив. І нам, і йому зрозуміло було, що втікати нема куди. Допоміг

нам сісти в автобус, бо був сильно переповнений, і ми нарешті доїхали до Чити. Дали термінову телеграму о. Юрію, він приїхав за нами, і ми поїхали на станцію Нова.

Ми були в землянці отця і вперше за довгих п'ять років мали Службу Божу і все необхідне для наших душ. Впр. о. Юрій обіцяли, що ще колись до нас приїдуть: "Ви так довго їхали, я до вас скоріше доберусь". В Читі ми відвідали знайомих с. Андреї, а я купила собі окуляри і пішла до лікаря. Купили ще дещо необхідне і вернулися.

Наш комендант вже нас очікував, бо все ще не був впевнений, чи ми повернемось. Був дуже радий, коли нас побачив і казав, що якби ми не вернулись, то він би за нас потерпів, бо на свою відповідальність нам дозволив виїхати. Від того часу ще більше нам довіряв і обіцяв, що відпустить, коли лише буде нагода. Казав, що дарма ми так рвемося додому, бо там нам буде стократ гірше.

(Продовження в наступному номері)

ПОСТАТІ

ЗРАЗКОВИЙ ХРИСТИЯНИН

(у вінок пам'яті високодостойного Владики Рафала)

З глибоким сумом католицька громадськість Львова сприйняла звістку, що на 84-ому році життя відійшов у вічність довголітній настоятель Львівської римо-католицької катедри Владика Рафал.

Народившись 1912 року у багатодітній сім'ї, що проживала у с. Кулачківці на Коломийщині, Владислав Керніцкий рано відчув у своєму серці поклик служити Богові. Після закінчення сільської школи у с. Гвіздець вступив до нижчої семінарії отців Францисканців у Львові, а після п'ятого класу вступив до новіціяту у монастирі в с. Лагівнікі (біля польського міста Лодзя). Після цього вишколу, вже як монах продовжив навчання у семінарії, а згодом вступив на богословський факультет Львівського університету, який закінчив у 1939 році та був висвячений на священика.

Духовну працю о. Рафала у монастирі отців Францисканців у Львові перервало воєннє лихоліття. Брав участь у творенні Армії Крайової, був арештований, відбув радянський полон у Харкові. Після звільнення оселився у Львові, хоча монастир було репатріовано до Польщі. О. Рафал посвятив себе душпастирській праці у польській катедрі.

Будучи поляком, він не був прихильником національно-визвольної боротьби українців, але у своїй душпастирській праці керувався насамперед християнськими засадами, показуючи приклад високої християнської моралі і справедливості.

Інститут Історії Церкви, досліджуючи "живу історію" УГКЦ, отримує чимало інформації і про діяльність Владики Рафала. Тому не може не поцінувати високих християнських чеснот цього отця, який, живучи і

працюючи у безбожній комуністичній державі, виявляв велику мужність і самовідданість у служінні Богові і людям.

Співчуваючи незаконно і жорстоко репресованій УГКЦ, о. Рафал робив усе можливе, щоб її вірні могли отримати необхідну духовну опіку у катедрі. У той час, коли українські католицькі священики мучились в тюрмах і на засланнях або були загнані у глибоке підпілля, двері польської катедри постійно були відчинені для українців, хоча не всі поляки-парафіяни з того раділи. Ділячись своїми споминами про ті часи, багато оповідачів із вдячністю згадують о. Рафала. Не раз оповідають, як він, незважаючи на свої душпастирські обов'язки, чуйно відгукувався на просьби українців та їздив із Святими Тайнами до віддалених містечок та сіл, наражаючись на небезпеку. Неодноразово йому доводилося хоронити католицьких священиків і особливо активних мирян за умов, коли кадебістсько-міліцейські органи старалися унеможливити християнський похорон.

Також багато допомагав о. Рафал підпільним католицьким священикам, особливо тим, які лише повернулися з ув'язнення. Члени священичих родин свідчать, що, повернувшись і ще не знайшовши відповідних засобів для існування, отці отримували інтенції від о. Рафала. Особливо вдячними є спомини українських католиків про те, як сповідались у свого о. Смаля у польській катедрі. Цього священика-редемпториста особливо любили. У тій катедрі вдавалось і іншим підпільним священикам сповідати своїх людей. І це діялося з ласки о. Рафала, який нібито не зауважував того. Не раз мав за ці речі неприємності. Одного разу його навіть покарали, усунувши на певний час від відправ. Проте Господня винагорода та вдячна пам'ять людей навіки заслужена цим достойним Владикою. Варто зазначити про ще один важливий факт з життя о. Рафала: 16 січня 1991 року був іменований на єпископа Папою Іваном Павлом II.

Інститут Історії Церкви теж дуже вдячний Владиці, бо, незважаючи на свою зайнятість та вік, він із великим розумінням поставився до дослідження Інституту і дав довге та змістовне інтерв'ю, чим дуже спричинився до дослідження правдивої історії Української Церкви.

Тож приєднуємося до щирих молитов за вічний спочинок у царстві Господньому цього достойного християнина!

Від імені Інституту Історії Церкви Лідія КУПЧИК

2 березня 1996 року Святіший Отець Іван Павло II номінував Високопреподобного отця доктора Софрона Мудрого, ЧСВВ Єпископом-Помічником з правом наслідства Івано-Франківської єпархії. На адресу Владики надходять привітання від багатьох церковних достойників. Редакція "Місіонаря" приєднується до них. Бажаємо довгих років плідної праці на Господній ниві!

ЗВІТ ДІЯЛЬНОСТІ БЛ. П. О. МІСІОНАРЯ АВГУСТИНА ДІТКУНА, ЧСВВ

Івано-Франківськ, 11-го серпня 1994 р.

Слава Ісусу Христу!

Високопреподобний Отче Протоігумене!

Щиросердечно дякую за все та за Ваше добросердечне відношення до мене. Ви просили мене подати звіт з місій. Що пригадав, те й подаю:

1993 р. у днях 9-11 червня мав зустріч і доповідь у Домі Письменників у Києві. 12-го червня зустрівся з президентом п. Л. Кравчуком. Він мені сказав: "Привезіть з Бразилії бодай п'ять таких, як ви". В тих днях мав доповіді на радіо "Київ" і "Україна", це було щодня від 14-ої до 16-ої години. У липні давав реколекції у Крехові, а 5-го липня була історична похідна маніфестація з 2.415 дітьми від церкви св. Андрія до монументу Т. Шевченка (про це написала "Свобода" у США). У Гошеві давав реколекції отцям і сестрам василіянкам.

У серпні мав по три доповіді денно молоді з цілої України в Чернігові. Тоді 204 вперше висповідалися, 16 охрещено і миропомазано. Потім була зустріч з молоддю в Луганську. Зібралося їх усіх 601 душа, 209 охрещено і 312 вперше сповідалися. Згодом 18-19 дня доповіді в церкві св. о. Миколая на Аскольдовій горі у Києві. Була і зустріч з депутатами, яку зорганізував депутат Ігор Деркач. Зустріч була і з молоддю в Харкові в місцевій православній церкві. До того ж 22-28 серпня місія в католицькім соборі Івано-Франківська.

У вересні мав св. місію в Самборі та була після 5-ого вересня друга зустріч молоді в Харкові. Зійшлося 615 учасників. Ще місія в Калуші, Рогатині, Самборі. У жовтні доповідав у Сумах, у Києві трудівникам "Радіо Київ". Вісімнадцять доповідей по київських школах ради початку шкільного року. У листопаді від 2 до 26 місії на Донеччині у селах: Роздолівка, Чубарівка, Званівка. Зустріч з робітництвом Донецька. Бував у Криму: у

Симферополі, Ялті, Алушті, Феодосії. Повернувся до Києва і вдруге зустрівся з президентом п. Леонідом Кравчуком.

У грудні реколекції "Українській Молоді Христові". 15-19 місія в Городку. 21-23 бував з письменниками у Києві. 20-30 реколекції священикам у Калуші.

1994 року у січні перемерз та й захворів і поїхав до Бразилії між 23 січня і 17 квітня. Мав місію в Прудентополі. 18 квітня повернення в Україну та науки по церквах і великодні сповіді, виступи на радіо і телебаченні в Івано-Франківську. Давав реколекції різним сестрам монахиням, 8-12 червня місія в Галичі, 15-17 у Бовшім. Два тури реколекцій семінаристам в Івано-Франківську по 500 учасників і реколекції сестрам. Від 23 червня до 3-го липня св. місія в Заліщиках, а 6-10 липня у Войнилові, 13-17 зустріч з молоддю в Карпатах. 20-24 місійна справа в селі Боднарів. У серпні від 1-го до 16-го табір у Делятині. 18-19 буде місія в Коломиї.

Преподобний і дуже Дорогий Отче Протоігумене! Певний того, що дати не всі, але, думаю, точні. Дай нам, Боже, що нам треба, а по смерті гоп до неба. Умильно приклонивши серце і коліна, прошу благословення, амінь.

о. Августин ДІТКУН, ЧСВВ

ПОЕЗІЯ

Пилат. А що Пилат?
Не зрадив, не відрікся
Він тільки руки вмив
і тихо відійшов...
Жона йому казала:
"Мені вночі Він снився,
Цей сон напевно так
Попросту не прийшов".
Він може б відпустив
Та все стояв, дивився
Він може б їх не чув,
Якби не те але:
"Хто кесаревій волі не корився,
Своїм приятелем його хай не зове".
Пилат гадав:
"Ну справді, ким я буду:
прошак, жебрак,
приятель диких псів..."
Солодка мара вічної облуди!
Покуштував... і випити схотів.
Юрба ревла, кровавилися зорі
Прокляті гроші Юда рахував.
"Розпни Його!
Варрава хай на волі!"
Пилат мовчав... він бачив... і
мовчав.
Пилат не Юда,
Начебто не зрадив.
Він як то кажуть
Дружбу цінував...
Дорога. Хрест.
Ісус востаннє падав
Голгофа. Кров.
Забутий Бог вмирав.

Наталя НАЗАР, м. Львів

"КРАЩЕ ЗДАТИСЯ НА ВОЛЮ БОЖУ..."

Зустріч з такими людьми - це завжди рідкість. І справа тут не тільки у відповідних посадах, наукових званнях і т.п. Мається на увазі життєвий досвід, неординарне ставлення до певних явищ тощо. Кореспондент "Місіонаря" мав нагоду розмовляти з академіком АН Вищої школи України, івано-франківським професором, доктором фізико-математичних наук, членом НТШ та Міжнародної Астрономічної Спілки Іваном Антоновичем Климишиним.

- Розкажіть про середовище, в якому зростали, про Вашу родину.

- Народився у 1933 році. Дитинство пройшло на хуторі за селом. Це було на Волині, поблизу колишнього австро-російського кордону. Після приходу німців там знову зробили кордон. До нього і виходило наше поле. Однієї неділі мого батька, який вийшов у поле подивитися, чи вже дозріла пшениця, арештував німець-прикордонник і сильно побив голову, незважаючи на пояснення... Я свого батька дуже любив, і цей випадок сильно вплинув на моє подальше "світосприймання". Я ніколи не марив тим, щоб стати доктором чи академіком. Мені просто хотілося довести таку річ: ми, українці (а я один із них) нічим не дурніші від того німця... Тепер дещо про родину. Ще мій прадід Петро був відомий своєю гостинністю, і в нашій невеликій оселі часто гостювали усілякі мандрівники - дьогтьовози, горшколади, збирачі клоччя... У нашій хаті часто відбувалися співанки церковного хору, яким керував Петро Вериківський, брат відомого композитора Михайла Вериківського.

- І ця хатня атмосфера, напевно, суттєво вплинула на Вас?

- Цей хор співав прекрасно і я дуже полюбив церковні мелодії. Мама згодом розповідала, що після закінчення співанок я ставав на місце дяка і "диригував" двома руками. І ось в неділю жінок-мироносиць 1944 року я вперше прочитав "Часи", що перед Літургією, бо дяк, брат мого діда, забув вдома окуляри. Після того випадку я читав і співав у церкві 9 років. Усі в селі, та й я сам, гадали, що стану священиком. Проте ці надії зруйнувалися після виявлення у мене туберкульозу.

- Що спонукало Вас стати астрономом?

- Напевно все почалося із здивування, як це мій батько, селянин, який закінчив два класи церковно-приходської школи, умів встановлювати час за положенням зір на небі у будь-яку пору року з похибкою усього 10-15 хв. Щось від цієї "любові до неба" передалося і мені!

- Коротко розкажіть про Ваші наукові здобутки.

- Радію, що міг роками дивитися батькові в очі і думати про те, що

все-таки і мені вдалося дещо зробити для розвою астрономічної науки, що я зміг стати в один ряд з німецькими та іншими астрономами світу, бо я таки зумів знайти математичні розв'язки декількох важливих астрономічних задач... З другого боку, важко комусь уявити, у що я перетворив на 25 років свою квартиру. І яким каторжним було моє життя, щоб написати ці три з половиною десятки книг на рівні світових стандартів. "Астрономия наших дней" тричі виходила в Москві, перевидана англійською... Якщо коротко - робив і зробив усе, що міг у тих нелегких умовах - то "прихворів", то "немає літератури", то "немає грошей на відрядження", то "мав їхати до Праги і виголосити доповідь на Конгресі МАС, але не пустили..."

- Чимало людей нині цікавиться астрологією. Цікаво буде дізнатися про Ваше ставлення до отих пророцтв, ворожінь і т.п.

- Мене не дивує те, що люди хочуть дізнатися про своє майбутнє, це так природно... Але як хочеться їх переконати в тому, що таке знання їм все-таки не потрібне! Людина повинна жити чесно, сумлінно реалізувати дані їй Творцем можливості й таланти, а в усьому іншому здатися на Його волю (і ласку). І хто так живе, не лише є щасливим, а й отримує незбагненну розумом силу і витривалість. Я зараз усім розповідаю вичитане мною в австрійського психіатра В. Франкля: медичні працівники лепразоріїв (а це, як правило, монахині) не заражаються проказою, цією страхітливою хворобою! Бо йдуть свідомо на цей щоденний подвиг любові до свого ближнього, здавшись на волю Божу!

Захоплення астрологією, яке спостерігаємо нині, викликає щирий жаль. Бо ж тільки надто вже закомплексована людина не може зауважити, що нічого з "передбаченого" не справджується! Садік Афган, наприклад, "пророк" у 1990 році, що Леніна винесуть із мавзолею і похоронять у 1991 році. Лише "заднім числом" можна стверджувати нібито щось передбачив "знаменитий" Нострадамус. А ось вчені Каліфорнійського університету (США) на тисячах біографій довели: люди, які не звертаються до ворожбитів, живуть на декілька (на п'ять!) років довше від тих, які користуються "послугами" "ясновидців".

- Ви вірите у Творця світу?

- Так. У дитинстві ця віра була майже фанатичною. Однак пізніше настав час переосмислення. Зокрема, мені важко було зрозуміти "проблему викупної місії Христа". Адже так часто бачимо навколо себе людей, які вважають себе християнами і які після прийняття Святих Дарів переконані, що їхні гріхи "списані", а з понеділка знову починають чинити ті ж самі гріхи. Я такої інтерпретації ніколи не приймав. Але згодом виробив такий погляд: людина на цій землі складає певний іспит. Або як казав св. Василій Великий: "Людина - це звір, якому звелено піднятися до Бога". Дається це дуже важко. Минуле залишається в пам'яті, і коли "колись і щось" було важким, особливо коли - злочином, то воно своїм тягарем придушує людину до землі. І вона, оглядаючись назад, мучиться, десятки, сотні разів переживає цей тягар гріха. І ось у цьому величезна роль Спасителя. Він каже кожному, особливо тому, хто має ті психічні труднощі: "Не бійся, не впадай у розпач! Я з тобою, я цей твій гріх (і всі інші) взяв на свої плечі. А ти йди вперед, не оглядайся назад, іди своєю стежкою духовного зростання..." У цьому -

чудодійна сила християнства!

Але так і хочеться сказати услід за Ф. Достоєвським: "Моя Осанна через великі сумніви пройшла..." Адже не було в нас де взяти Євангелій, ніяких духовних книг. Лише багно войовничого безбожництва, яке якщо не засмоктувало, то своїми випаровуваннями отруювало... Хвала Богові, що це все вже позаду.

- Ми лише поволі вибираємося з уламків цієї страхітливої імперії. Поміркуйте про сьогодення.

- Нині маємо інші проблеми. Навколишня дійсність сумна - надто довго виходимо на нормальний шлях суспільного життя (яке не буває ідеальним, бо "людина не ангел", а це - кожен з нас. Але в інших країнах є здавна складені елементи здорового глузду в побудові економічних структур), надто багато з нас на грані жебрацтва. Свого часу св. Тома мудро сказав: "Щоб людина була доброчесною, їй потрібен певний мінімум матеріального достатку"! А до того духовного зубожіння "доливають олії", зокрема телебачення. Скажімо, у якомусь фільмі, людину вбити - легше, ніж муху. Про акти перелюбства і говорити нічого. Все "таке звичне" - страшно робиться!..

Апостол Павло написав: "...і нехай уся ваша істота - дух і душа, і тіло - буде збережена без плями..." (1 Сол. 5, 23). Людям слід якнайчастіше говорити про те, що навколо нас є багато турбот про тіло (їжа, напої, одяг), про душу (почуття, задоволення, симпатії чи антипатії), але занадто мало - про дух, про наше високе покликання бути ДИТИНОЮ БОЖОЮ. Але тут мені, особі світській, доводиться замовкати. Бо як висловився російський філософ Василь Розонов, "я ще не настільки велика падлюка, щоб говорити про мораль". Це - прерогатива, обов'язок отців духовних... Хоча з іншого боку, сьогодні "за вікном" - епоха університетів. І підняти нашу духовність вдасться лише за умови, коли за цю справу СПІЛЬНО візьмуться "і єпископи, і академіки". Запаленої свічечки не досить! Для багатьох потрібні логічні розмірковування, потрібен авторитет учених.

Розмовляв Ігор СКЛЕНАР

З ПОТОКУ НОВИН

* * *

Цей рік знаменний для України святкуванням 400-літнього ювілею Берестейської унії. У Львівському театрі опери та балету імені Івана Франка 2 березня цього року з нагоди початку офіційного святкування відбулися урочистості. До слова було запрошено Владику Василя Медвіта, ЧСВВ, отця Теодозія Янківа, ЧСВВ, професора Івана Паславського. Потім прозвучали духовні пісні та музика, які виконала капела "Трембіта", лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка. Режисером-постановником та ведучим концерту був народний артист України Богдан Козак.

За матеріалами української преси

У ЦІЙ РУКОТВОРНІЙ ПЕЧЕРІ МОЛИТВА ЧЕНЦІВ ЗВУЧАЛА ЩЕ 900 РОКІВ ТОМУ...

Кілька кроків вперед, і пітьма, мов павутиння, обплітає і починає душити. Поспішаємо засвітити ліхтарики і свічки. По стінах розбігаються дивовижні тіні, і пітьма неохоче відступає. Озираємося довкола. Видовбані в стінах ніші, а попереду - хід, який веде вглиб підземелля.

Ми в Страдецькій печері. Заховалася вона на одному із схилів Страдецької гори, що поблизу с. Страдч на Яворівщині. Історія її цікава і водночас трагічна.

Ще донедавна, в 20-30 роках, печера була відома далеко за межами Львівщини. Щороку 28 серпня, в день Успення Пресвятої Богородиці, сюди стікалися тисячі людей із запаленими свічками з різних земель і навіть із-за кордону. Приходили, щоб помолитися Діві Марії та за душі тих, які загинули. Ці місця були настільки відомі, що римські папи надавали тут великі відпусти.

Чому ж Страдецьке підземелля привертає таку увагу і викликає таку пошану. У сучасних краєзнавчих довідниках згадується лише, що в Страдчому знаходиться "пам'ятка природи місцевого значення". Таку ж табличку ми зустріли й біля входу в печеру. Насправді ж печера - одна з найдавніших духовних святинь Західної України. Колись у підземних лабіринтах проживали ченці. І якщо Почаївський монастир засновано на початку XIII ст., то Страдецький вже тоді зруйнували орди Батия.

На жаль, точної дати його заснування ми не знаємо. Але відомості, що дійшли до нас, дають підставу вважати, що перші ченці оселилися тут в другій половині XI ст. У ті давні часи на місці Страдча існувало інше село. Згідно з легендою, називалося воно Стрілиска на честь княжих стрільців, які його спорудили.

Проіснував монастир до 1243 р. Саме того року, проходячи поблизу села, татарський загін натрапив на печеру, в якій переховувалися люди. Хан наказав підпалити хмиз біля входу. Коли багаття запалало і люди почали задихатися, до нього вийшли ченці на чолі з ігуменом і попросили припинити розправу. Хан розсміявся і відповів, що згоден загасити полум'я, але... їхньою кров'ю. Озвірілі татари перерізали неозброєних ченців.

Село, яке постало згодом на попелищі Стрілиск, назвали Страдч (очевидно від слів "страдати", "страта"). Серед людей поширюється повір'я, що після кривавого побоїща на Страдецьку гору зійшла Діва Марія і оплакувала загиблих, а потім забрала їх душі і повела попід землею аж до Києво-Печерської лаври. Ось тому жителі села так вшановують ім'я Пресвятої Богородиці. Над печерою стоїть церква Успення Пресвятої Богородиці, а над входом в підземний монастир її статуя. Тому й земля страдецька називається святою, бо зрошена сльозами Діви Марії, і багато немічних і хворих поспішають сюди, щоб взяти піску із печери, вважаючи його цілющим.

Дуже жаль, що рештки печерного монастиря перебувають у занедбаному стані. І якщо б не розкопки відомого археолога Я. Пастернака, які він провів тут у 1938-1939 рр., важко сказати, чи дійшло би стільки відомостей до наших днів. Тоді було відрито понад 500 м підземних галерей. Він же описав все, що вдалося розкопати. Детальний опис монастиря зробив і отець Н. Вояковський, який допомагав Я. Пастернаку. Було виявлено багатий археологічний матеріал, але в 1960-1980-х рр. все це було знищено, а знайдені і перепоховані в саркофазі кості близько двох тисяч чоловік було порозкидано, і ще довго час від часу місцеві жителі, особливо після дощів, бачили, як вони жовтіли з-під землі.

Провести підземними галереями погодились екскурсовод Людмила Горячева та спеліолог Галина Рибіцька. А в збиранні фактичного матеріалу про минуле давнього монастиря, відомості про яке майже не збереглися, велику допомогу надав нам старший викладач кафедри хімічної технології селікатів "Львівської політехніки" Зеновій Боровець.

Відразу при вході в печеру знаходимо рештки спльондрованого престолу. Колись на цьому місці була церква Матері Божої Нерушимої стіни, яка фактично служила усипальницею закатованим. Обійшовши її, наша група ввійшла всередину печери. Відразу недалеко від входу ліворуч помічаємо великий грот. За свідченням описів, тут була підземна монастирська церква. Тепер від неї майже нічого не залишилося.

Проходимо далі. З обох боків у стінах ніші-келії, в яких жили ченці. Незабаром хід розгалужується на два рукави. Йдемо спочатку направо, і через якийсь час тунель закінчується глухою кімнатою. Дорогу цю назвали "До криниці". Колись вона виводила до джерела. Розглянувшись довкола, повертаємо назад і рушаємо вліво. Йти здебільшого доводиться напівзігнутими, а в деяких місцях стаємо навколішки. Відчувається сирість, а вуста парують. Дивуємося, як в таких умовах ченці жили багато років. Дорога закінчується вузьким лазом. Просуваємося по-пластунськи вгору. Ухил градусів у 50-60. У рот і за комір лізе пісок. Нарешті доповзаємо до просторої кімнати. У народі її називають "хатою". Розповідають, що це була келія ігумена. З неї веде ще один хід, такий же вузький, але через 15-20 метрів обривається. У 1939 р. у зв'язку з початком війни на цьому місці розкопки було припинено. До сьогодні невідомою є довжина цього ходу. Ніхто не знає і куди він веде. Називають його "до Києва". Можливо, через легенду, яка розповідає, буцімто люди, прагнучи з'ясувати, якою ж є довжина печери і де вона виходить, запустили в неї зайця з табличкою на шиї "Страдч". Через два тижні він вискочив у київських печерах. А літературні джерела свідчать, що дехто пробував пройти до кінця цим ходом, але через день-два блукань мусив повернутися. Фотографуємось на пам'ять, причащаємось хлібом (така вже тут традиція) і - назад. Дорога до виходу здається набагато коротшою. І ось нарешті блимнуло денне світло. Вимикаємо ліхтарики і виходимо назовні. Мружимо очі від довгого перебування в пітьмі. Ще раз майнула думка про мужність і стійкість людей, що роками жили під землею. А також нашу бездушність і безпам'ятство. Знаємо про Олесько і Зарваницю, Крехів і Почаїв... і майже нічого про Страдч, нашу духовну реліквію і святе місце.

Валерій САГАЙДАК

(Львівська газета "Високий Замок" за 28 листопада 1995 року)

ЧИСТОТА - НАЙКРАЩА ЧЕСНОТА

Пияки Царства Божого не успадкують (7)

Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога *(Мт. 5,8).*

Прекрасна, досконала та свята людина - діло рук Божих. Вона - образ і подоба Бога. Поміркуймо над таким: для чого Господь Бог сотворив її? Невже тільки для того, щоб жила на землі протягом певних років, а потім перетворилась у порох? Звичайно, що ні. Людина має небесний початок і небесний кінець. Господь Бог є її ціллю.

Після первородного гріха від тієї цілі чоловіка стали, на жаль, віддаляти його власні тілесні пожадання та спокуси. Святий апостол Павло застерігає: "Учинки ж тіла явні: розпуста, нечистота, розгнузданість... ті, що таке чинять, царства Божого не успадкують" (Гал. 5, 19-21).

Любов, чистота тіла та невинність серця завжди високо цінувалися і шанувались різними народами, навіть ще у поганські часи. Чистоту вважали за найбільшу у світі чесноту. Так, перси, які поклонялися сонцю, доручали вічним дівицям молитися до нього та його славити. Подібне робили серед народів Індії, Японії та Мексики. Греки вважали дівоцтво найвищим Божим даром, що підносить людей понад рівень природи. У стародавньому Римі, у святині на честь богині Вести служили дівчата-весталки. Вони складали таку обітницю: зберігати дівоцтво протягом 30 років. Носили довгий білий одяг, підперезувалися червоною стрічкою, а на голові мали вельон. За порушення обітниці дівчат

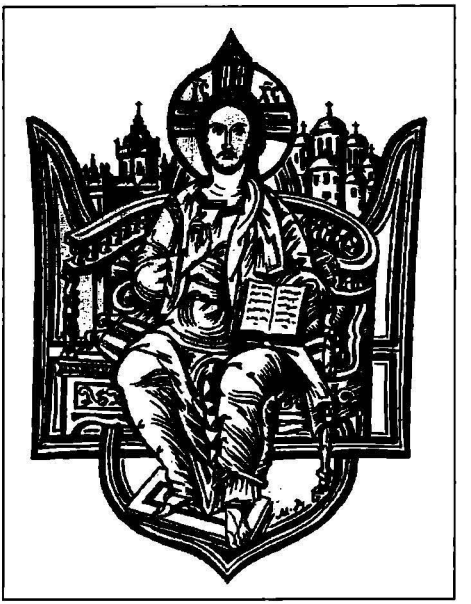

жорстоко карали. Варто пригадати, що серед ізраїльського народу за перелюб жінку каменували.

Часто причиною гріха можуть бути нечисті думки і пожадання. Згадаймо старозавітного царя Давида, великого чоловіка, який впродовж 40 літ керував жидівським народом. Відзначався великою побожністю та святістю. Задумав завдяки своїй ревності збудувати велику святиню для Божої слави. І, можливо, завершив би це благородне діло, якби не злий дух. Одного разу, коли Давидове військо вирушило у похід, а він залишився вдома,

у Єрусалимі, то під час прогулянки побачив у сусідньому саду жінку надзвичайної вроди, яка купалася. Це була дружина його полководця Урії - Ветсавія. У ті хвилини злий дух спокусив царя і розпалив його пристрасті. Давид забув про Бога, молитву, святиню... І він згрішив з дружиною свого вірного полководця. Тим самим пере-ступив дев'яту Божу заповідь: "Не пожадай жінки ближнього свого". Згрішив і вдруге, вирішивши послати Урію у найзапекліший бій, у місце, де той мав загинути, що й сталося. Убивши ближнього, порушив п'яту заповідь. Згрішив і втретє, переступа-ючи шосту заповідь, тобто поповню-ючи чужоложство. У такий спосіб диявол довів його до тяжких гріхів.

Чистота тіла й душі має вагу і у Новому Завіті. Господь Бог для Ісуса Христа за Матір обрав чисту і непорочну дівицю - Пречисту Діву Марію. За її обручника - чистого св. Йосифа. Улюбленим учнем і апостолом Ісуса Христа був надзвичайно чистий душею і тілом Іван Богослов. Після своєї смерті Ісус доручив йому опікуватися Пресвятою Богородицею.

У давніших часах люди жили моральніше, дбали за чистоту, цуралися безсоромних вчинків. Юнак ріс у чистоті до 30 років, ушляхетнював себе, ставав справжнім лицарем, аж тоді одружувався. Також і дівчина росла скромною, цінувала свою честь. Нині, на жаль, молодь звикла поводитись "вільніше". Хвилює те, що її пристрастю стає алкоголь (та й старше покоління - не виняток). Часто молодих людей можна побачити на дискотеках напідпитку. Різні розваги у парках, на танцях чи ще деінде призводять до безсоромних вчинків. Треба цікавитися дозвіллям сучасної молоді!

Під дією алкоголю люди часто втрачають контроль над собою, легше допускаються важкого гріха - безсоромного вчинку з чужим чоловіком чи жінкою. Це значний гріх проти чистоти, проти подружньої вірності, тобто проти св. Тайни, встановленої Богом. Гріх нечистоти вбиває дві душі, позбавляє ласки, віддаляє від Бога, віддаючи їх у руки диявола. Безсоромність псує душевну красу людини. Не забуваймо, що на безсоромних чекає пекло. Святий Павло пише: "Бо знайте, що жоден розпусник чи нечистий... - не матимуть спадщини у Христовім і Божім царстві" (Ефес. 5, 5).

Скільки є прикрих випадків, коли під дією алкоголю або через розпусту розпадаються родини, ламаються долі їхніх членів. Задумаймося над тим, скільки здійснюється щоденно вбивств дітей у материнському лоні, зачатих у стані сп'яніння чи у чужоложстві.

Якось не прийнято у нас казати про таке ганебне явище як проституція. Нині воно розвивається. Прикро, що на таку слизьку дорогу стає чимало молодих дівчат. Цих повій часто можна побачити у барах, ресторанах, готелях чи прямо на вулицях. В чому ж вони бачать сенс свого життя? Рано чи пізно за свої безсоромні вчинки доведеться дорого заплатити: власним здоров'ям, дочасним та вічним щастям... Святий Павло повчає: "Не обманюйте себе! Ані розпусники,... ані п'яниці... - царства Божого не успадкують (1 Кор. 6, 9-10).

Поки не пізно, поки живемо на цій землі, покаймося. Цураймося пияцтва та безсоромності, дотримуймося заповідей Божих. Тоді Господь обдарує нас усіма ласками, подарує життя вічне!

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

КАЖЕ ДИТИНА, ЩО БИТА...

● Пригадується нам ця народна приказка: каже дитина, що бита, тільки не каже, за що... От недавно у львівській пресі було поміщено інтерв'ю з одним громадським діячем з Донеччини. Він гарячий прихильник колективної власності й на захист своїх переконань наводить такі дані: 1991 року Україна мала 51 мільйон тонн зерна, минулого року всього 29 мільйонів, а на цей рік спеціалісти прогнозують лише 20 мільйонів, ще за рік буде всього десять мільйонів тонн зерна. Висновок такий: приватна власність призведе тільки до розправ за межу при допомозі сокири і вил. Отож, колективне краще і більше життєве...

От і каже дитина й так далі. Тільки того, що хвалитися у перший рік самостійності отими мільйонами, та, на жаль, слід признати, саме самостійності, бо тоді люди зрозуміли, що вже вічная пам'ять гуртовому-чортовому, і приклалися до праці, і стільки напродукували... Та коли побачили, що далі існують старі структури і навіть відважуються явно агітувати проти цілості держави, то не хочуть на використання себе несовісними робити. Вже 70 років це робили і від голоду помирали... Тому потім купували польську картоплю, щоб люди не голодували, і 400 тисяч тонн французької кукурудзи завозили. Та, на жаль, є ще багато таких легкодухих, що вірять у ті побрехеньки статистики...

● "Молодь України" за 2 лютого цього року опублікувала цікаву статтю під назвою "Затемнення Бога живого". Автором її є київлянин Руслан Морозовський. Слушно та влучно написав. Дай йому, Боже, многих літ і здоров'я! Торкається теми сект і конфесій, що їх нині намножилося, і вони ростуть, як гриби після дощу. Зокрема, так звані "єговісти". Справа в тому, що певні кола хочуть зіткнути українців лобами, щоб вони власними руками себе нищили. Згадує при цьому про твердження "єговістів", що тільки 144 тисячі спасуться. Виходить, що навіть не всі з вибраного народу будуть зараховані до того числа. "Чи не краще нам триматися звичаєвого права і Божих законів?" - закінчує п. Руслан. Доповнимо його думку, що маємо ще від часів св. Андрія християнську віру під проводом його рідного брата апостола Петра. То чому шукаємо грушок на вербах?

● Преса повідомила, що в афганській війні брало участь біля 160 тисяч українських бійців, з них 3360 не вернулося, 8 тисяч поранено, а 2560 стало інвалідами. Цю інформацію подав Сергій Червонописький. За чиї інтереси воювали, чого вони там шукали? Стара історія. Згадаймо поему "Кавказ" Тараса Шевченка, також фінляндську війну, під час якої гинули цілі дивізії українців і врешті Афганістан. Та чого нарікати на зовнішніх лиходіїв, як пише преса, що Україна меншає населенням, і вже за один рік забракло півмільйона громадян. Цілком зрозуміло, коли ще 1993 року було мільйон абортів. Чи тут винні "воріженьки", чи це навіть кара Божа? Коли самі себе каструють і вбивають. Правда, що кого Бог має покарати, то дурний розум нашле, навіть на свободі, не те що в неволі. Пора над цим застановитися сумлінним людям і християнам!

● У Донеччині, як повідомляють у газеті "Армія України" (3 лютого 1996 р.) щороку відкриватимуть 20 україномовних шкіл... Де ви знайдете

на світі таку безглуздівську країну, щоб так мало приділяла уваги для свого власного духовного існування? Не 20, але усі школи на території України повинні бути україномовними, а інші мови вчити як предмет. Так діється в усіх країнах світу. Непошана до власної державної мови - це непошана до цілого людства і до самого Бога, що цю вишневу мову нам дав, а інші її вельми цінують.

Іван ДОЛИНЮК

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ЦЕРКВИ

● Від самого початку християнства бувають у ньому єресі. В основному вони виникають, коли люди хочуть встигати за модою. От були еленістичні, раціоналісти перших віків християнства, то вони хотіли Божі тайни збагнути людським розумом, і постала єресь гноса і гностики. Та ще вони не зникли, а вже з'явився аріанізм, македоніанізм, монотелітизм, виникли й монофізити, несторіани, після кількох століть - іконоборці. Жиди і мусульмани не терпіли образів, а християни почали їх мавпувати. До цього мавпування взялися такі "знавці" релігії, як візантійські цісарі, і до нині ця єресь ще живе серед легковірних. У наш час католицтво, як це легко можна зауважити, осучаснюється, чи, краще правду мовити, протестанщиться. Гадають, що чим більше прихиляться до протестантів і усяких сект та нез'єдинених, то цим більше буде християнство чи, пак, католицтво актуальним і діючим. Тому храми зробили звичайними зібраннями протестантів. Позникали образи і фігури, замість григоріанської поважної й духовної музики в латинських церквах грають мандоліни і лунає "католицький рок". Вірні цілком без пошани поводяться у храмі Божому. Ой, коли б Христос нині прийшов, то молотив би посторонком не лише вірних, але й їхніх пастирів подекуди. Навіть наважуються торкатися такої священної справи як Служба Божа. Досі вживано на переміну хліба і вина, на Тіло і Кров Господа нашого Ісуса Христа, слово "переісточення". Та ба, треба ж уподібнюватися до "братів", і вживають терміни "перецілення-трансфіналізація" або і "транссігніфікація-переозначення". А це чисто кальвіністичний погляд на таїнство віри.

● Існують зібрання молоді. Недавно це було. Нині в моді екуменізм, тож запрошено представників іншої конфесії. Моляться, а ці представники не хрестяться і не мовлять молитви Господньої. "А чому?" - питають. "А бо мені не личить брати участі у релігійних актах блудновірців", - відповідає один з них. Цікаво, адже це подібне на те звірятко, таке пожиточне для людей (на ковбасу), що його бий по фізіономії, а воно таки далі пхається. Так і у цій ситуації б'ють католиків по фізіономії, якщо вони її ще мають, але вони гадають, що це тільки дощ падає і творять "екуменізм".

● "Яка головна риса сектантів?" - запитав мене один вірний. Я старався йому пояснити як міг і як він це розуміє. Але він заперечив усі мої пояснення

і мовив, що я таки не знаю тієї риси чи може не зауважую. "Добре, то кажіть, що то за така цяця?" - питаю. "Головна риса сектантів і конфесійників та, що вони увесь час дивляться у чужий город. Аби тільки була нагода, то співають своєї оклепаної коломийки до зануди: "А чого воно у вас так, а чого інак? Та неправильно... і т. д." І ще навішують ярлики, як от "польська" віра і уніатська єресь, і вже наперед застерігаються, щоб не робити прозелітизму. Одна пані спитала єговістку: "Яка різниця між хрещенням Івана Предтечі та Ісуса Христа?" Отримала дуже значущу репліку: "Я з вами не говорю". Отже, тільки ви йосафатівці (українці католики) маєте покірно схилити голову і слухати та приймати без протесту усякі мудрості тих, які вважають, що всі розуми поїли і всі ... віри!

● Завжди ставлюся з певним упередженням до людей, які полюбляють носитися з Біблією і зараз показувати пальцем на текст. Та що поробиш? Приходить отакий біблійний громадянин, і то не якийсь там сектант, а таки наш, греко-право-католик, і тиць мені перед очі Євангеліє св. Луки: "Читайте!" Читаю: "А митар... не смів і очей звести до неба, тільки бив себе в груди, кажучи: Боже, змилуйся надо мною грішним..." (Лк. 18, 13). Тут біблійний читальник перегорнув сторінки і знову велів мені читати: "Всі люди, що були збіглися на те видовище,... верталися додому, б'ючи себе в груди" (Лк. 23, 48). "А яке відношення це має до мене?" - питаю біблійника, греко-право-католика. "Що, ви не розумієте української мови?" "Та розумію, але про що тут йдеться?" "Та ж йдеться про те, що билися у груди". "То що з того? Коли б ви були на Голготі, то може і ви б таке зробили". "Ні, бо тепер на "Боже милостивий" треба хреститися". "Воно і правильно, - відповідаю, - бо тоді ще люди не вміли хреститися і тому билися в груди. А тепер уже навчилися робити знак св. хреста на собі, і тому битися в груди вже не обов'язок, а може і заборонене..." Виходить, що так настановляють читати Біблію та так її захвалюють, і самі Біблію перескакують?! Тут без водки не розбереш, як то кажуть.

Іван ДОЛИНЮК

ВІРШ НА БОЛЮЧУ ТЕМУ

ЧОГО ВЧИТЬ ГОРІЛКА. "НАКАЗ" ПРИХИЛЬНИКАМ СПИРТНИХ НАПОЇВ

Прийдіть до мене добрі люди!
Навчу я вас і лиха, і облуди.
Покажу я вам п'яну мою волю:
Усіх вас заведу у гріх та у неволю.
Міцних замінюю на хворих, багатих у бідних.
Людей я лихом одягаю, роблю чужих із рідних,
Пияків, волоцюг і силу безробітних,
Лінивих роблю, до діла неохочих
А побожних, що чесно, свято жили,
Навчила, щоб вони в корчмі сиділи.
Чесних на грабіжників оберну,
Жінок на розпусту зверну.
Я є приманлива!
Завжди зичлива!
Приходіть!
Кожен раз! Мій наказ!
(Часопис антиалкогольного руху "Відродження", 1937)

Подав о. Иосафат ВОРОТНЯК

НАМ ЩЕ ДАЛЕКО ДО ТАКОГО

Брат Иосип Лещишин, василіянин з Гроттаферати біля Рима, прислав нам настінний календар, зі списком католицьких шкіл єпархії Фраскаті коло Рима. Така мала єпархія має 35 католицьких шкіл. У самому місті Фраскаті є їх 14, а в Гроттафераті - 12. Інші шкільні заклади є у менших містах. В тих школах навчає загалом 16 різних чернечих родин - згромаджень. По чотири школи мають сестри Філіпінки, сестри Пресвятого Серця, а по три - сестри Сакраментинки, Вірної Діви, Провидіння. По дві школи - іврейські сестри, Дочки Непорочної, сестри дочки Хреста, Пресвятих Сердець. Отці Салезіяни також навчають у двох. Під тими школами слід розуміти дитячі садки чи матірні школи, початкові чи елементарні, нижчі та вищі середні. У нас, на жаль, замало ще цікавляться, щоб наші діти й молодь мали добрих виховників і належну опіку. Тому нам треба ще багато нових і живих згромаджень для ширення Царства Божого у серцях дітей та молоді.

ХОР "ЗВУК"

У неділю, пополудні, 4-го лютого цього року дівочий хор "Звук" їздив зі Львова з концертом колядок і народних пісень до військової частини українських збройних сил у місті Хирові. Воїни дуже живо реагували на вдалі виступи хору, а рідна коляда і народна пісня глибоко вкарбувалася у їхніх серцях. Варто щиро подякувати хористкам за таку вдалу імпрезу та виступ. Хай Господь благословить їхні подальші виступи!

НА СВІТЛИНІ: хор "Звук" церкви св. Онуфрія. Львів, січень 1996 р.

ЛЕВКО - КНИГОЛЮБ

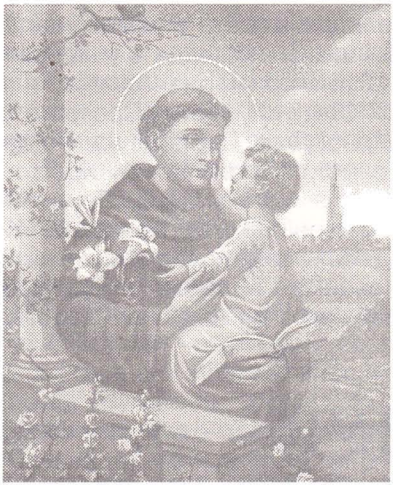

Відколи Левко навчився читати, то полює за книжками. Вже навіть його прозвали "книголюбом". От вчора він ввійшов до татової бібліотеки. А в тата книжок багато. Ціла шафа і ще полички збоку. Зразу Левко якось не мав відваги брати до рук книги. Він тільки читав на корінцях різні назви.

Саме тут ввійшов тато і одразу звернувся до сина:

- Що , синку, гарні книги, правда?

- Ой, ще й які гарні... - зітхнув поважно Левко.

- Колись, коли будеш великим, то читатимеш...

- Е, то довго чекати, а я ж читати вже тепер вмію... Тату, дозвольте поглянути на тую грубу книгу... Хлопець показав рукою на об'ємну працю.

Батько подивився і взяв її до рук. Назва твору була така: "Сага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову". Тато поставив книгу на столик і сказав синові: "Ось, можеш переглянути її, бо для прочитання треба багато часу..."

Левко аж підскочив з радості, що тато такий добрий, і зараз же почав листати грубезну працю. Раптом його очі затримались на одній сторінці (274). Нагнувся він і читає про те, як катові України Еріхові Кохові під час другої світової війни мали помогти кольорові партизани. А помогти проти українських партизан. Упісти зробили рейд до міста Дубно на Рівненщині. "У тому рейді не так ходило про це, що в Дубно звільнено велике число в'язнів, між ними і жидів, знищено більше число гестапівців та іншого роду гітлерівських посіпак, але там також Українська Повстанська Армія арештувала якесь число гітлерівських достойників, взявши їх як закладників, а між ними і їхніх жінок. Це дало змогу командуванню УПА виконувати пресію на німців, що зможуть "на німецький спосіб" знищити кого-небудь із закладників у відплату за різні Кохові шикани.

Наші здобули місто і великі запаси зброї, навіть були протитанкові гармати, і три дні вивозили зі складів. І потім по партизанах слід пропав. Отак навіть проти такої сили, що трясла Європою, тоді наші хлопці виступили і її присмирили... І німці їх більше не чіпали".

Левко, читаючи, думав і тішився, що любить читати книжки та й у них довідуватися багато цікавого і того, що його товариші не знають. Та батько по хвилині звелів синові книжку поставити на місце.

Іван ДОЛИНЮК

Чайворд-загадка "Великодня"

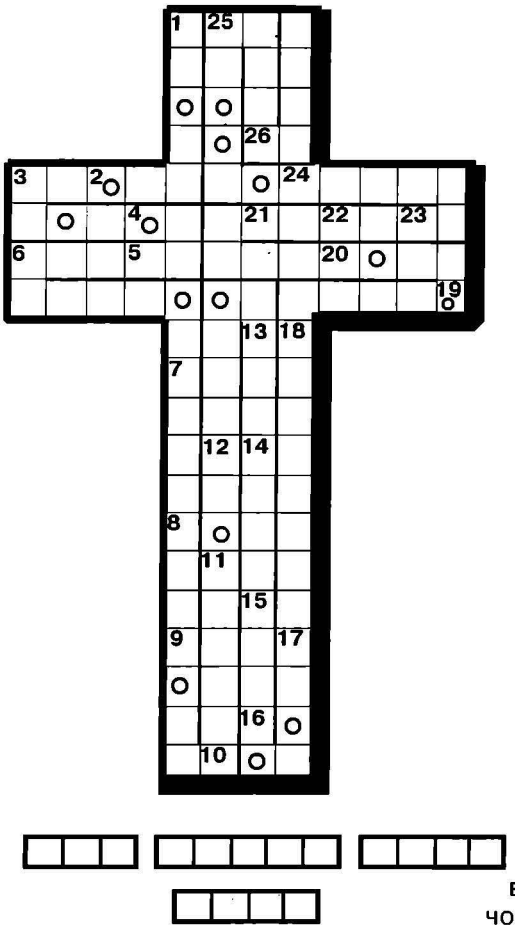

1. Священик, батько Івана Хрестителя. 2. Многостраждальний чоловік. 3. Всеукраїнський християнський молодіжний часопис. 4. Область Палестини. 5. Один із учнів Ісуса. 6. Жінка, котра зустріла Господа по дорозі на Голгофу і обтерла хустиною Його спітніле й окривавлене лице. 7. Чистий дух, що має розум і волю, а не має тіла. 8. Матей, син Алфея, звався також... 9. Син Авраама. 10. Країна, в якій поставлено пам'ятник писанці. 11. Перший чоловік, "створений із землі". 12. Розмова з Богом. 13. Пророк, який написав книгу про суд Божий, гріх і покаяння. 14. Самарійське місто, біля якого була криниця Якова і з якої Ісус просив напитися у однієї самарянки. 15. Основна їжа під час посту. 16. Патріарх ізраїльського народу. 17. Марія..., якій з'являється Ісус після воскресіння. 18. Гора, на якій осів ковчег Ноя. 19. Кущ, з гілок якого перед розп'яттям Ісусу одягнули вінок. 20. День, коли воскрес Син Божий. 21. Ім'я чоловіка, дочку якого воскресив Христос. 22. Місто, в якому жила свята Софія з трьома доньками. 23. Сестра святого Василія Великого. 24. Проповідник християнства, кожний з 12-ти учнів Христа. 25. Хворий, брат Марії, що помазала Господа миром і волоссям своїм Йому ноги обтерла. 26. Святий, якого прозвали Сладкопівцем.

З позначених кружечками літер складіть назву однієї з пісень на Великий піст, запишіть у клітинки під хрестом.

Склала Леся ШТИКАЛО, м. Львів

Відповіді на чайворд "Шевченківський" (опублікований у № 3 за 1996 р.):
1. Бондарчук. 2. "Катерина". 3. "Акджулпас". 4. Сошенко. 5. Оксана. 6. Антків. 7. "Варнак". 8. Костомаров. 9. Вільно. 10. Олійник. 11. "Княгиня". 12. Ярина. 13. Адамович. 14. Чигирин. 15. Наливайко. 16. Оренбург. 17. Гришко. 18. Османіс. 19. Скорик. 20. Кирилівка. 21. Анапест. 22. Трясило. 23. Орлов. 24. Вовчок. 25. "Косар". 26. Ревуцький. 27. Йохим. 28. Максим. 29. "Молодик". 30. "Кавказ". 31. "Знахар". 32. "Русалка". 33. Алітерація. 34. Яготин. 35. Нестор. 36. Рза. 37. "Автопортрет". 38. Тікич.

НОВІ ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА ОТЦІВ ВАСИЛІЯН "МІСІОНЕР":

Гольбик Ф. В. ***Чистилище. Страждання, радощі та приятелі бідних душ***

Шпіраго Ф. ***Антихрист***

Стімпфле Й. ***Буквар католицької сім'ї***

ГОТУЮТЬСЯ ДО ДРУКУ:

Свята місія з Ватикану: збірник проповідей
Словник Біблійного Богослов'я (Переклад з II французького видання під редакцією Владики Софрона Мудрого, ЧСВВ)

Тібольє О. ***Споконвічні проблеми***